

محمد عمو محمدی

ماجرای خیرخواهی نازی آبادی ها از محمد عمو تا عموحسین

■ موضوع: مردان و زنان نیکوکار نازی آباد
■ ویژگی: وقف مراکز آموزشی، آبرتمان‌های اجاره‌ای صلواتی

مدرسه‌ای که معروف است فردی به نام مهندس الهی زمین مدرسه را وقف کرد و سال‌ها بعد، فرزندش در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران شهید شد.

مولود بیدگلی یکی از مدیران مدارس قدیمی محله نازی آباد از خیرانی می‌گوید که به‌طور ویژه برای علم‌آموزی و تحصیل دانش‌آموزان در محله نازی آباد فعال بودند. او می‌گوید: «یادم می‌آید مادر بزرگ یکی از دانش‌آموزان باینکه خودش زندگی معمولی داشت، ولی سال‌ها همه زندگی‌اش را وقف جمع‌آوری کمک‌های مالی به خانواده دانش‌آموزان بی‌بضاعت کرد و به سبب کار خیر او بچه‌های زیادی درس خواندند و موفق شدند.»

بزرگ‌ترین مرکز آموزشی نازی آبادی‌ها هم با نیت خیر و بسا عمل نیک وقف راه‌اندازی شد؛ مجتمع آموزشی و پرورشی دکتر شریعتی که نجمیه وثوقی آن را تأسیس کرد و خانواده مرحوم ابوالقاسم مفرح نیز زمین ۱۱ هکتاری‌اش را وقف کردند. اگرچه این مجتمع در تقسیمات شهرداری در مرز محله نازی آباد قرار گرفته است، ولی اکثر قدیمی‌های نازی آباد در این مجتمع آموزشی درس خوانده‌اند و خاطرات زیادی از آنجا دارند.

محمد گودرزی از مرحوم حسین گل‌نظر، مالک بستنی‌فروشی معروف نازی آباد، یاد می‌کند؛ مردی که خاطرات بسیاری از بچه‌های قدیم این محله را شیرین کرده است. او می‌گوید: «بستی عمو گل‌نظر بیش از نیم‌قرن سابقه دارد. قدیم‌ترها وضع اقتصادی بیشتر اهالی محل چندان تعریفی نداشت، مهاجران زیادی به این محله آمده بودند و والدین پول برای بستنی نمی‌دادند؛ ولی عموحسین هیچ‌بچه‌ای را بدون بستنی راهی خانه نمی‌کرد.»

یادی از زمین خاکی پلیس و ستاره‌های رنگارنگش

فوتبال بازی می‌کردند. حسین پرورش با کمک جوان‌های نازی آباد تیر دروازه‌های چوبی ساخت و زمین را مهیا کرد. وقتی بساط فوتبال مهیا شد، همه ما از کوره‌پزخانه به زمین پلیس کوچ کردیم و از محله‌های دیگر هم آمدند تا زمین پلیس در کمترین زمان ممکن رونق بگیرد.

زمین پلیس نازی آباد به کانون اصلی فوتبال در جنوب پایتخت تبدیل شد و با زمین خاکی راه‌آهن که برای خودش اسم و رسمی داشت رقابت می‌کرد. عزتی در این باره می‌گوید: «پایین دست زمین پلیس یک گودالی بود که چمن مرغ داشت. حسین پرورش با بیل چمن‌ها را از ریشه برمی‌داشت و داخل زمین خاکی فوتبال می‌کاشت. مردم هم به چمن‌ها آب می‌دادند و کمک می‌کردند. او آنقدر این کار را ادامه داد تا اینکه سال ۱۳۵۰ زمین خاکی به زمین چمن تبدیل شد و تیم پلیس نازی آباد هم سر و سامان گرفت.»

زمین پلیس نازی آباد به کوشش مرحوم حسین پرورش به فهرست زمین‌های مشهور پایتخت اضافه شد. کار به جایی رسید که مسابقه جام کیهان ورزشی را در آن برگزار کردند و دست بر قضا تیم زمین پلیس با مربیگری سعید پرورش که پسر ارشد حسین پرورش بود، قهرمان مسابقات شد. بعد از این ماجرا، فوتبالیست‌هایی مثل محمود حقیقیان، برادران فتونی‌زاده، امیر قلعه‌نویی، فرشاد پیوس، حمید استیلی و... به تیم‌های باشگاهی راه پیدا کردند و مربی شناخته‌شده‌ای مثل حسن حبیبی که سرمربی پاس تهران بود برای انتخاب بازیکنانش به زمین پلیس می‌رفت. زمین خاکی معروف نازی آباد تا اواخر دهه ۶۰ محل کشف فوتبالیست‌های نامدار بود اما به باشگاه پاس واگذار شد و امروز جای خود را به مجتمع تجاری داده است.

بچه‌های نازی آباد که سودای مطرح شدن در فوتبال پایتخت را داشتند معطل مقامات شهربانی نماندند و برای سر و سامان دادن به زمین مترو که قرار بود زمین فوتبال شود به تکاپو افتادند.

اسرافیل عزتی، فوتبالیستی که در زمین پلیس کشف شد و بعدها به تیم‌های معتبر پایتخت پیوست، درباره ماجرای تبدیل شدن زمین خاکی نازی آباد به کارخانه بازیکن‌سازی فوتبال تهران می‌گوید: «زمین مجاور شهرک پلیس، مدت‌ها مترو بود تا اینکه فردی به نام حسین پرورش که کارمند شهربانی و شیفته فوتبال بود تصمیم گرفت آن را به زمین فوتبال تبدیل کند. آن موقع بچه‌های نازی آباد در زمین‌های خاکی کوره‌پزخانه

■ موضوع: زمین خاکی پلیس
■ ویژگی: کشف و معرفی فوتبالیست‌های نامدار تهران

در سال‌هایی که زمین‌های خاکی پایتخت به کانون‌های اصلی فوتبال تبدیل شده بودند، نبض فوتبال جنوب شهر در نازی آباد می‌تپید. زمین خاکی پلیس که دهه ۴۰ سر و شکل گرفت، با گذشت زمان به بخشی از هویت این محله تبدیل شد و شماری از ستاره‌های فوتبال ایران را در دل خود پرورش داد.

زمین پلیس نازی آباد بلافاصله بعد از احداث شهرک پلیس و خانه‌های سازمانی کارکنان شهربانی تهران شکل گرفت. در طراحی شهرک پلیس، ایجاد یک زمین فوتبال در مجاورت آن تعریف شده بود اما

روزگاری که هنوز تهران مثل امروز بزرگ نشده بود و در ۵ محله خلاصه می‌شد به اراضی حد فاصل تهران و ری بلوک غار می‌گفتند نازی آباد امروزی در واقع بخشی از اراضی بلوک غار همان روزگاران محسوب می‌شود. اما اینکه چطور نازی آباد رخت و لباس شهری بر تن کرد و به یکی از محله‌های پایتخت تبدیل شد، برای خود حکایت جالبی دارد. محمد گودرزی، یکی از اهالی قدیمی محله نازی آباد در این باره می‌گوید: «زمانی این محله خارج از شهر محسوب می‌شد و به همین دلیل بنا به دستور مسئولان وقت، مراکز صنعتی و کارخانه‌ها که تعدادی از آنها سهم محله نازی آباد بود، در خارج از شهر ساخته شدند. بعد از راه‌اندازی کارخانه‌ها، موضوع نیروی کار پیش آمد که این ماجرا با جنگ جهانی دوم و کسادی کشت و کار و مهاجرت کشاورزان از روستا به شهر همزمان بود.» گودرزی درباره اسکان کارگران

کارخانه‌ها در نازی آباد می‌گوید: «این کارگران وقتی به امید کار و دستمزد بهتر و داشتن زندگی همراه اهل و اعیال راهی تهران شدند، باید جایی اسکان پیدا می‌کردند. برای حل این مشکل صاحبان کارخانه‌ها و مدیران مسئول تصمیم گرفتند با تقسیم اراضی و زمین‌های اطراف کارخانه، خانواده‌های این کارگران در آن مستقر شوند. در واقع نخستین ساکنان این محله، کارگران کارخانه‌های صنعتی این محدوده بودند. البته بعدها توسط افراد خیری مانند جواد فرادانش که زمین‌هایش را به‌صورت رایگان و قسطی میان کارگران تقسیم می‌کرد، توسعه و شکل‌گیری محله نازی آباد آغاز شد. البته با توجه به مهاجرت اقوام و طایفه‌های مختلف به مرور زمان در دل این محله نمی‌توان به قطعیت گفت برای مثال اهالی این محله بیشتر از کدام شهرها آمده‌اند اما جمعیت آذری‌ها در این محدوده به نسبت سایر شهرها از گذشته تا به امروز بیشتر است.»